

Apteegid tervisekriiside eesliinil: kas NETS suudab ajaga kaasas käia?

COVID-19 pandeemia tõi esile apteekrite keskse rolli rahvatervise kaitsel. Apteegid on oluline osa esmatasandi tervishoiust, kuid kehtivad regulatsioonid ei toeta seda piisaval määral.

18

NETS



Maia-Triin Kanarbik

rahvatervishoiu osakonna nõunik
Sotsiaalministeerium

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (NETS) uuendamine on muutunud äärmiselt vajalikuks, sest 2003. aastast pärit seadus ei peegelda enam tänaseid vajadusi. Uus ja ajakohastatud õigusraamistik toetab apteekrite tööd ning tugevdab riigi võimekust tervisekriiside lahendamisel.

Vaktsineerimine ja ravimite kättesaadavus – aeg anda apteekidele suurem roll

Apteekidel on potentsiaali pakuda kiiret ja kergesti ligipääsetavat vaktsineerimisteenust, kuid Eestis on see võimalus seni olnud piiratud. Planeeritav uuendus looks selgema õigusliku aluse apteekides

vaktsineerimisele ning laiendaks vaktsineerijate ringi.

Tulevikus tekib selgem õiguslik alus apteegis vaktsineerimiseks ning laiem hulk spetsialiste saavad teenust pakkuda. Pandeemia näitas ilmekalt, et mida kättesaadavam on vaktsineerimine, seda kiiremini suudetakse nakkushaiguste levikut piirata. Apteekide rolli suurendamine vaktsineerimispunktidena on loogiline samm, mis tugevdab kogu tervishoiusüsteemi vastupidavust tulevaste kriiside ees.

Teine oluline muudatus on riikliku immuniseerimiskava ning selle väliste vaktsiinide hankimise ja kasutamise selgem reguleerimine. Oluline on tagada, et ka tasulised vaktsiinid oleksid apteekides ja tervishoiuasutustes selgelt määratletud tingimustel kättesaadavad ning nende korraldus oleks läbi mõeldud. Samuti lihtsustatakse riigisiseseid protseduure, et tagada paindlik ja vajaduspõhine vaktsiinide kasutamine, sealhulgas apteekides pakutavad vaktsineerimisteenused.

Uus seadus täpsustab, millistele tervishoiuteenuse osutajatele ja asutustele kehtivad minimaalsed infektsioonikontrolli nõuded. Samuti ajakohastatakse tervishoiutekkeliste nakkuste määratlus ja teavitamise kord ning uuendatakse haiglatele kehtivaid infektsioonikontrolli nõudeid, et parandada seiret, ennetust

Tulevikus tekib selgem õiguslik alus apteegis vaktsineerimiseks ning laiem hulk spetsialiste saavad teenust pakkuda. Pandeemia näitas ilmekalt, et mida kättesaadavam on vaktsineerimine, seda kiiremini suudetakse nakkushaiguste levikut piirata.

ja reageerimist. Need muudatused tugevdavad tervishoiusüsteemi võimet piirata nakkushaiguste levikut ja ohjata antimikroobset resistentsust (AMR). Selle tõkestamiseks on oluline teadlikkuse tõstmine ja antibiootikumide vastutustundlik kasutamine. Apteekritel on siin võtmeroll – nad aitavad patsientidel mõista ravimite õiget kasutamist ning vältida tarbetut ja valesti juhitud antibiootikumravi.

Apteekrid ei ole pelgalt ravimite müüjad, vaid täidavad olulist rolli inimeste nõustamisel ja tervisealase teadlikkuse tõstmisel. Seadus peab toetama apteekrite võimalusi pakuda täisväärtuslikku tervishoiuteenust.

Tõhus kriisihaldus vajab selgeid reegleid

Kriiside ajal vajame kiireid ja tõhusaid lahendusi, mitte pikaajalisi õiguslikke vaidlusi. Senine regulatsioon on sageli olnud liiga koh-

makas ja aeglane, mistõttu võib kriiside ajal tekkida olukordi, kus tervishoiutöötajatel puuduvad selged suunised tegutsemiseks. NETS-i ajakohastamine peab tagama, et terviseohtude korral suudaksime tegutseda operatiivselt ja tõhusalt, ilma et seadusandlikud piirangud saaksid takistuseks.

NETS-i täiendamine on samm õiges suunas, kuid selle tegelik mõju sõltub sellest, kui tõsiselt võetakse apteekrite, tervishoiuspetsialistide ja avalikkuse arvamusi. Kriisikindel

NETS-i ajakohastamine peab tagama, et terviseohtude korral suudaksime tegutseda operatiivselt ja tõhusalt, ilma et seadusandlikud piirangud saaksid takistuseks.

tulevik sõltub sellest, kui täpselt me täna suudame oma otsuseid langetada.

Sotsiaalministeerium esitleb sel kevadel uue NETS-i eelnõu väljatöötamiskavatsust. Selle eesmärk on koguda huvirühmade, spetsialistide ja ministeeriumide arvamusi probleemide ning võimalike lahendusvariantide kohta. Ootame kõiki osapooli oma arvamust avaldama ja arutelus aktiivselt osalema, et leida parimad lahendused Eesti tervishoiu tulevikuks. 🌱